

26.05x13.75	1	עמוד 17	הארץ - the marker	17/04/2018	63152601-4
בן ארי פיש סבן ושות - משרד עורכי דינו רחל בן אר - 17050					

רוצים לתבוע את האוניברסיטה? הגישו תביעה אישית, לא ייצוגית

סטודנט הגיש בקשה לייצוגית נגד אוניברסיטת בן-גוריון בטענה לגבייה לא חוקית בהליך ההרשמה – ונדחה במחוזי • שופטי העליון שדנו בערעור הביעו את העמדה כי לא ניתן להגיש בקשה לייצוגית נגד מוסד אקדמי בעניין שקשור לפעילותו בהקניית השכלה גבוהה

אפרת נוימן

בדיון שנערך בשבוע שעבר בבית המשפט העליון הביעו השופטים את העמדה כי מוסד אקדמי אינו נחשב "עוסק" בהם לגביית תשלומים מסטודנטים, ולכן לא ניתן להגיש נגדו בקשה לתביעה ייצוגית – כשהדרך פתוחה לתביעה אישית.

בקשר לעניין בינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו. השופט גד גרעון מבית המשפט המחוזי בבאר שבע הכריע בתחילת 2016 כי פעילות ציבורית של הקניית השכלה גבוהה, וכל הקשור בה, אינה יכולה להיחשב פעילות שבעטיה ניתן לראות באוניברסיטה "עוסק". הוא קבע כי רק במקרה שבו ניתן, עניינית, להפריד בין מכלול פעולותיה של המשיבה כמוסד להשכלה גבוהה, לבין פעולה אחרת הנבדלת מ"עילותה העיקרית, ואשר היא בע"ל ת אופי מסחרי, ניתן יהיה לזהות את האוניברסיטה כ"עוסק". לד"ר גמה, השכרה או הרשאת השימוש במתקניה שלא לצורך למידה או מחקר, תמורת תשלום.

בתחילת הדיון בעליון ביום המישי שעבר, אמר עורך הדין יצחק אבירם שייצג את המערער, כי הוא מתקשה להבין את פסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי. על כך השיב

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב צילום: אילן אסייג

השופט עוזי פוגלמן: "אנו דווקא הבנו אותו טוב". השופט מני מזוז המשיך באותו הקו ואמר: "לנו יותר קשה להבין את הערעור". אבירם אמר כי "האוניברסיטה טאות מוכרות שירות, גובות מחיר בגינה. השירות הוא לא חופש אקדמי" ושאל מדוע אוניברסיטאות שקובעות עבור רישום סכומים שונים לא ייחשבו עוסק מורשה בשלב זה. על כך השיב השופט יצחק עמית: "נניח שבאוניברסיטה מסוימת מסלול עולה לי 19 אלף שקל ובאוניברסיטה אחרת אותו מסלול עולה לי 20 אלף שקל, זה הופך אותי לעוסק מורשה?". מזוז ציין כי בית המשפט הבהיר כי דחיית הבקשה לא שוללת את האפשרות להגיש תביעה אישית. פוגלמן הוסיף כי חוק התובנות

הייצוגיות הוא לא חובק עולם ואמר לאבירם כי הם מאפשרים לו לחזור מהערעור. לאחר שהמי ערער חזר בו, ניתן פסק דין שקבע כי "לאחר שמיעת טיעון המערער, הודיע האחרון כי אין הוא עומד על הערעור והוא נדחה בזה". אבירם ביקש הפחתה בהוצאות שנקבעו במחוזי (30 אלף שקל). השופטים קיבלו זאת וההוצאות הופחתו ל-15 אלף שקל בלי שנת קבעו הוצאות בהליך בעליון.

השלכות לגבי תביעות ייצוגיות נוספות

בבקשה לייצוגית שהוגשה ב-2013 (ת"צ 4605-11-13) נטען כי האוניברסיטה היא "עוסק" שכן היא מוכרת השכלה גבוהה תמורת כסף. השופט גרעון קבע לגבי הליך הרישום כי "הוא שלב הכרחי בפעילות הקניית ההשכלה הגבוהה. על כן, גם פעולות המבוצעות במסגרת רישום מועי

מדים ללימודים, נדרשות כחלק ממכלול הפעולות שאותן מבצעת המשיבה, לצורך התכלית הציבורית של הקניית הידע. פעולות אלה קשורות אפוא, לפעילות הציבורית והאקדמית של האוניברסיטה, ולא לפעילות העסקית". השופט הוסיף כי "הגדרתה של המשיבה בהקשר זה כעוסק, אינה תואמת את התכלית של הגנה על לקוח חלש מפני עסק חזק. ההיגיון בבסיסו של חוק הגנת הצרכן, שעניינו צמצום פערי כוחות בין העוסק ללקוח, אינו מתקיים באותה עוצמה, כשמדובר בגבייה מצרכנים רבים, על פי תעריף קבוע, בשונה ממקרים שבהם מקיימת המשיבה, עסקות נפרדות, עם צדדים פרטיים". לעמדה שהובאה בעליון יש השלכות לגבי בקשות ייצוגיות נוספות שהוגשו נגד מוסדות אקדמיים שונים והן עוכבו עד למתן ההכרעה בתביעה זו.